

# Jaarverslag 2013



*Marc Chavannes in NRC Handelsblad over **Van Waarde**: 'De PvdA wordt een kompas geboden om zichzelf terug te vinden op weg naar het postliberalisme.'*

*De Volkskrant over **Vooruit**: 'Geduldig luisteren naar wat de mensen zelf te zeggen hebben, is een logische eerste stap naar het formuleren van een nieuwe missie voor de sociaal-democratie.'*

*Jeroen Dijsselbloem tijdens de boekpresentatie van **De politiek van de Euro** (aangehaald door het ANP): 'Het vraagstuk van de democratische legitimiteit in de EU is nog lang niet beantwoord. Als wij politici niet een antwoord weten te formuleren, dan zie ik het somber in.'*

*Het Financieele Dagblad over **De politiek van de Euro**: 'Wie alle vijftien beschouwingen leest, krijgt een goed inzicht in het probleem van de eurocrisis en vooral in de ongekende complexiteit en veelzijdigheid ervan.'*

*Hans Spekman over **De politiek terug in de lokale politiek**: 'Een goed getimed en bij vlagen gewaagd stuk.'*

*Marcel van Dam in de Volkskrant: '**S&D** (...) tekent teloorgang van de strijd in de PvdA tegen de toegenomen ongelijkheid op'*

*Trouw: 'Het artikel dat Tang schreef in **S&D** is al een maand oud, maar leidde tot vandaag tot discussie op Twitter.'*

*ANP: 'PvdA-senator Linthorst waarschuwt in **S&D** kabinet voor meer "Duivesteijntjes".'*

*De Groene Amsterdammer, naar aanleiding van **S&D om tafel**: 'Misschien eens beginnen met het lezen van de jaarverslagen van de AIVD.'*



## **Inhoud**

I. Over de Wiardi Beckman Stichting	5
II. Activiteiten	8
III. Publicaties van de stafleden van de Wiardi Beckman Stichting	26

## **Bijlagen**

1. Activiteiten Jong WBS	28
2. Beschikbare publicaties Wiardi Beckman Stichting	31

## I. Over de Wiardi Beckman Stichting

De Wiardi Beckman Stichting, het wetenschappelijk bureau voor de sociaal-democratie, fungeert als schakel tussen de wereld van de wetenschap en de Nederlandse sociaal-democratie. Ze draagt door studie en analyse bij aan de vernieuwing van programma's en beleid van de PvdA en is een vrijplaats voor debat over de beginselen en koers van de sociaal-democratie, nationaal en internationaal.

Een onafhankelijke positie van het bureau is voor een geslaagde wetenschappelijke functie-uitoefening onontbeerlijk. Dit sluit ondersteunend werk voor de PvdA evenwel allerminst uit (zoals het schrijven van discussienota's voor partijcongressen, bijdragen aan de voorbereiding van verkiezingsprogramma's, advisering van PvdA-politici).

De WBS heeft een kleine staf van betaalde medewerkers, maar beschikt daarnaast over een scala aan werkgroepen en redacties, die het werk van de WBS mogelijk maken en dragen. De WBS is, als netwerkorganisatie, in belangrijke mate aangewezen op een breed netwerk van mensen, werkzaam aan universiteiten, in maatschappelijke organisaties en het openbaar bestuur.

### **Wat zijn de werkzaamheden van de stichting?**

De stichting voert haar doelstellingen op uiteenlopende manieren uit. Ze organiseert over relevante politiek-maatschappelijke thema's seminars en conferenties, ze ondersteunt een aantal vaste werkgroepen en gesprekskringen, ze onderhoudt intensieve banden met centrum-linkse zusterorganisaties in en buiten Europa, en publiceert boeken, rapporten en andere uitgaven. Vaste uitgaven zijn het eigen maandblad *Socialisme & Democratie* en het *WBS Jaarboek*. Aan de Universiteit van Amsterdam beschikt de WBS over de Dr. J.M. den Uyl-leerstoel.

### **Hoe wordt de WBS gefinancierd?**

De WBS ontvangt overheidssubsidie, gekoppeld aan het aantal Tweede-Kamerzetels van de PvdA, en enige financiële steun van de PvdA zelf. Daarnaast steunen vele individuele PvdA-leden en andere sympathisanten de WBS door middel van een jaarlijkse gift of donatie. De WBS heeft een kring van 'vrienden van de WBS' bereid gevonden voor langere tijd het werk van de stichting ruimhartig te ondersteunen. De WBS ontving in 2013 twee keer een hogere bijdrage, te weten 2 keer 1000 euro.

Het bestuur van de WBS wordt uitgeoefend door een curatorium, benoemd door het bestuur van de PvdA. De directeur van de WBS is adviserend lid van het partijbestuur en van het strategisch beraad van de PvdA.

Monika Sie was in de tweede helft van 2013 met studieverlof in Boston. Zij was op afstand betrokken bij de WBS en zette enkele projecten voort waaraan zij al begonnen was vóór vertrek, waaronder een project over waarden en sociaal-democratische politiek, en werkte aan publicaties over ongelijkheid en sociaal-democratie. Tevens werkte ze samen met de progressieve denktank Centre for American Progress (CAP) in Washington, in de eerste maanden aan de conferentie ter ere van het 10-jarige bestaan van het instituut, en in de maanden daarna aan de internationale conferentie die CAP, de Londense denktank Policy Network, de WBS en de PvdA zullen organiseren op 24 en 25 april 2014 in Amsterdam.

Frans Becker was als plaatsvervanger tot 1 februari 2014 verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding van het instituut.

## **Curatorium**

Het curatorium van de WBS kwam in 2013 drie maal bijeen en werd voorts enkele malen per mail geïnformeerd en geraadpleegd. Het boog zich over het werkplan en de financiële situatie van de WBS in 2013, de financiële situatie en de begroting voor 2014 en de jaarrekening 2012. Voorts sprak het curatorium uitgebreid over de opzet en voortgang van het Van Waarde-project, over voortgang en resultaten van het Amsterdam Process en over de andere activiteiten van de stichting. Op 31 december bestond het curatorium van de WBS uit de volgende leden: Bouke Arends (penningmeester), Klara Boonstra, Hans Boutellier, Mark Elchardus, Marco Florijn, Trude Maas, Felix Rottenberg (voorzitter), Esther-Mirjam Sent, Monika Sie Dhian Ho (secretaris) en Jouke de Vries.

## **Staf**

Op 31 december bestond de staf van de WBS uit de volgende medewerkers:

Monika Sie Dhian Ho, directeur (tijdelijk 24 uur, ivm sabbatical)

Frans Becker, adjunct-directeur (tijdelijk 16 uur, ivm gedeeltelijke vervanging Monika Sie Dhian Ho)

René Cuperus, senior wetenschappelijk medewerker (35 uur)

Menno Hurenkamp, wetenschappelijk medewerker en hoofdredacteur van *Socialisme & Democratie* (28 uur)

Annick Hutten was tijdelijk aangesteld als bureauredacteur (7 uur)

Vera van Lingen, secretariaatsmedewerker (32 uur)

Annemarieke Nierop, eindredacteur van *Socialisme & Democratie* en van de WBS-website (32 uur)

Tom Plat was tijdelijk aangesteld als junior wetenschappelijk medewerker (24 uur)

Annelies Pilon was aangesteld bij het Europafonds

Naomi Woltring was tijdelijk aangesteld om de presentatie van het Van Waarde-rapport voor te bereiden (eerst 24 uur, later 16 uur).

Als fellow waren dit verslagjaar Jan Marinus Wiersma, Arie van der Hek, Paul de Beer, Hans Wansink, Heleen de Coninck, Dirk Achterberg, Michiel Emmelkamp, Bernard Naron, Bert Otten, Geert Drion en Paul Kalma aan de WBS verbonden.

Begin 2013 waren Sara Murawski (later ook als vrijwilliger), Niels Graaf, Jan Erik Keman nog als stagiairs bij het werk van de WBS betrokken, later opgevolgd door Benjamin Panten en Hendrik Noten. Nienke van Heukelingen was als stagiaire ingezet bij het project over cultuureducatie.

Arnold de Groot werkte als vrijwilliger mee aan het Van Waarde-project.

Matilda Nahabedian verrichte vrijwilligerswerk ter voorbereiding van de Zomerschool Jong WBS in september 2013. Lucinda van Ewijk was als stagiaire aangesteld bij de redactie van *Socialisme & Democratie*,

## II. ACTIVITEITEN

### 1. Van Waarde



Op 16 februari presenteerde de WBS het resultaat van het Van waarde-project in De Rode Hoed te Amsterdam: het essay *Van waarde. Sociaal-democratie voor de 21<sup>e</sup> eeuw* van de hand van Monika Sie Dhian Ho; de essaybundel *Tegenwicht. Waarom waarden ertoe doen* onder redactie van Menno Hurenkamp, Annemarieke Nierop en Monika Sie Dhian Ho; en *Vooruit. De verzwegen politiek van het dagelijks leven*, waarin Menno Hurenkamp en Monika Sie Dhian Ho een portret van Nederland schetsen in ruim vijftig persoonlijke verhalen. Mark Elchardus verzorgde een nawoord. Voor het eerst werkten wij met uitgeverij Van Genneep, die een bijzondere inspanning leverde om de publicaties tijdig het licht te laten zien. Essay en interviews vormden tevens het WBS jaarboek 2012. Monika Sie Dhian Ho presenteerde in De Rode Hoed het eindresultaat van het gehele project en ging in debat met het publiek.

Op de bijeenkomst in De Rode Hoed werd daarnaast de resolutie *Van waarde* van het partijbestuur van de PvdA gepresenteerd door Hans Spekman en Kees Schuyt, voorzitter van de commissie die de resolutie opstelde. Monika Sie Dhian Ho maakte eveneens deel uit van de commissie en leverde belangrijke bouwstenen vanuit het Van waarde-project van de WBS. De bijeenkomst stond onder leiding van Felix Rottenberg.

Het project is het resultaat van een coöperatieve inspanning van de Kompasgroep – die op 19 januari 2013 voor het laatst bijeenkwam - WBS-staf en stagiaires, degenen die bijdroegen aan de S&D-specials, de geïnterviewden en de velen die met discussiebijdragen en kanttekeningen bijdroegen aan het eindresultaat.

Aan de publicatie van het Van waarde-essay en de bijbehorende interviews werd uitgebreid aandacht besteed in de pers. In de aanloop naar de presentatie gaf Monika Sie Dhian Ho een reeks interviews in verschillende dagbladen en radio(nieuws)programma's en verscheen oud-voorzitter Lodewijk Asscher in het TV-programma Pauw en Witteman (zie ook de WBS-website). Daarnaast verschenen vele columns, besprekingen en artikelen in verschillende nieuwsmedia. Niet alleen in de aanloop naar de presentatie, maar ook daarna waren WBS-stafleden zeer actief betrokken bij de discussie over het Van waarde-project in en rondom de Partij van de Arbeid. In het kader van de discussie over de partijresolutie bezochten zij tal van afdelingen. Op 24 april presenteerden Monika Sie Dhian Ho, Mark Elchardus en Menno Hurenkamp het Van waarde-onderzoek in de PvdA-fractie in de Tweede Kamer. Op zaterdag 27 april sprak Monika Sie Dhian Ho het PvdA Congres toe over Van Waarde, en nam een deel van de behandeling van de amendementen op de concept-resolutie 'Wat van waarde is' van het PvdA



Partijbestuur voor haar rekening. *S&D* besteedde een special aan reacties over het Van waarde-essay. De april-editie van het PvdA ledenblad *Rood* stond geheel in het teken van Van Waarde. Naomi Woltring organiseerde samen met de Jonge Socialisten een Van Waarde leergang, waar Monika Sie op de eerste cursusavond de inleiding verzorgde, en verschillende staf- en Kompasgroepleden tijdens de daaropvolgende cursusavonden optraden. Deze leergang zal ook in de toekomst jaarlijks door de JS worden aangeboden. Inmiddels wordt de voorbereiding van de gemeenteraadsverkiezingen door het Centrum voor Lokaal Bestuur en veel afdelingen geplaatst in het kader van het Van waarde-project. WBS en CLB organiseerden gezamenlijk een conferentie over Van waarde Lokaal op 25 mei 2013, waaraan Hans Spekman, Hans Boutellier, Jort van Zuijlen, Albert-Jan Kruiter, Han Noten, Monika Sie en Jacqueline Kalk bijdragen leverden. Menno Hurenkamp en Gert-Jan Leerink leidden de bijeenkomst, waar bovendien vijf *best practices* werden gepresenteerd op het gebied van burgerinitiatieven. Deze bijeenkomst zal nog worden gevolgd door een vijftal regionale werkconferenties.

Daarnaast werd het Van waarde-project in ons internationale netwerk gepresenteerd door Monika Sie en Mark Elchardus in Barcelona, op de conferentie *Framing a new narrative* georganiseerd door FEPS in samenwerking met het Renner Institut, de Fondació Rafael Campalans, de Fundación Ideas en het Institute for Global Law and Policy van de Harvard Law School. De PvdA-afdeling Londen verzorgde een mooi podium voor Van Waarde met een presentatie van het onderzoek door Monika Sie op de London School of Economics, met co-referaten van Lord Maurice Glasman (Labour Peer and Senior Lecturer in Political Theory at London Met), Duncon O'Leary (Deputy Director van de denktank DEMOS), Dr. Lea Ypi (Lecturer in Political Theory, LSE) en Alex Voorhoeve (Lecturer in Political Theory, LSE). Een Engelse vertaling van het essay is in de maak en zal binnenkort verschijnen. Verschillende denktanks uit Londen (Demos, Policy Network, Social Europe Journal) hebben al aangegeven het essay te willen publiceren en/of anderszins bij te willen dragen aan de verspreiding.

## 2. Europa-politieke activiteiten



Het WBS Europafonds organiseerde op 20 maart in Het Nutshuis in Den Haag de presentatie van *De politiek van de euro*. Na een column door FD-verslaggever en columnist Martin Visser, werd het eerste exemplaar uitgereikt aan Jeroen Dijsselbloem, minister van Financiën en voorzitter van de eurogroep. Het boek is een kritische analyse van de eurocrisis, geschreven door ingewijden. Wat zijn de oorzaken, de gevolgen en de oplossingen van de meltdown? En vooral: hoe kunnen we voorkomen dat zo iets opnieuw gebeurt? Centrale thema's in het boek zijn: de rol van de Europese Centrale Bank, de nieuwe toezichtunie, een sociaal Europa, hoe de EU zich uit de crisis kan groeien, de democratische dilemma's van de muntunie, de weeffouten van het Verdrag van Maastricht en het drama Griekenland.

Bijdragen werden geschreven door Wim Boonstra, René Cuperus, Alman Metten, Ben Crum, Thijs Berman & Bernard Naron, Loukas Tsoukalis, Ida Praagman & Johan van Rens, Dragan Tevdovski, Arie van der Hek, John Grahl, Ieke van den Burg, Jacques Pelkmans, Alfred Kleinknecht, Anton Hemerijck & Frank Vandenbroucke en Paul Tang. De redactie werd verzorgd door René Cuperus, Annelies Pilon & Jan Marinus Wiersma. Het boek is uitgegeven door Van Gennep Amsterdam, mede mogelijk gemaakt door het WBS Europafonds. Er is inmiddels in verschillende kranten aandacht aan het boek besteed.

Daarnaast organiseerde het Europafonds enkele bijeenkomsten in het voorjaar. In samenwerking met het Internationaal Secretariaat van de PvdA is het Klankbord Europa opgericht. De bijeenkomsten van dit klankbord dienen ter voeding van de Europa-woordvoerder van de Tweede Kamerfractie, Michiel Servaes, en de leden van de PvdA-eurodelegatie. De eerste bijeenkomst op 4 februari had als thema Democratisch Europa, de tweede bijeenkomst vond plaats op 13 mei en ging over de bankenunie. Inleiders waren Wim Boonstra en Esther- Mirjam Sent. Tevens organiseerde het Europafonds op 12 maart een besloten expertbijeenkomst voor de WBS Europadenktank en de werkgroep economie over de Financial Transaction Tax.

Het Europafonds heeft door middel van advies en een kleine financiële bijdrage een groep studenten van de Universiteit begeleid bij het organiseren van een Europadag op een middelbare school in Utrecht. Deze dag vond plaats op 25 april en had als thema "Europa dat ben jij". Door middel van

workshops en andere werkvormen kwamen Havo-leerlingen in aanraking met het debat over de Europese Unie. De dag werd afgesloten met een debat tussen JS-voorzitter Toon Geenen en PvdA-Europarlementarier Thijs Berman.

Op donderdag 21 februari is het project 'Copenhagen Revisited' afgesloten met een bijeenkomst bij Clingendael, in aanwezigheid van Boris Tadic, voormalig president van de Republiek Servië. In de vorm van een openbaar debat ('Ever closer Balkans') organiseerde het Europafonds deze bijeenkomst samen met de AMS en FEPS.

Het Europafonds coördineert twee Europa-werkgroepen die op gezette tijden samen komen: de Europadenktank (experts) en het Klankbord Europa (Europa-geïnteresseerden). De denktank organiseerde op 18 september samen met de Foundation Max van der Stoel een bijeenkomst met Radmila Sekerinska, onder andere ex-premier van Macedonië, over uitbreiding van de EU, in ProDemos in Den Haag. Naast Sekerinska sprak ook Nikola Dimitrov, de Macedonische ambassadeur. De avond werd voorgezeten door Jan Marinus Wiersma.

Het Klankbord kwam bijeen op 24 juni, 17 oktober en 2 december in de Tweede Kamer in Den Haag. Op 24 juni spraken Jan Cremers (oud-EP) en John Kerstens (TK) over schijnconstructies, de gevolgen én de aanpak ervan. Michiel Servaes (TK) zat voor. Op 17 oktober lag het eerste conceptverkiezingsprogramma voor aan de aanwezigen. Zij spraken hierover met Michiel Servaes en internationaal secretaris Kirsten Meijer (beiden lid van de programmacommissie). De avond werd voorgezeten door Jan Marinus Wierma. Tot slot maakten de Klankbordleden op 2 december kennis met Marit Maij, de nieuwe woordvoerder Europese zaken van de Tweede Kamerfractie. Met haar spraken zij, onder leiding van Jan Marinus Wiersma, uitgebreid over de Europese uitbreiding, onder meer met het oog op een Algemeen overleg later in december over dit onderwerp.

Op 8 november organiseerde het Europafonds van de Wiardi Beckman Stichting samen met cultureel centrum Spui 25 van de UvA een speciale bijeenkomst met Robert Kuttner, Amerikaans econoom, journalist en columnist. Robert Kuttner sprak over *The task Rabbit Economy, or the Demise of the Middle Class*. Hij trok daarbij een vergelijking met de ontwikkelingen in Europa. Wat kunnen we hier verwachten? Catelene Passchier (FNV) en Wiemer Salverda (AIAS) reageerden. Bieden Nederland en de Europese Unie betere perspectieven? Ieke van den Burg (Europafonds WBS) modereerde het debat. Al eerder leerden wij Kuttner kennen als een stimulerend onderzoeker en verteller. Onder meer schreef hij een bijdrage aan het WBS-boek *Lessen uit de crash. Een antwoord op de financiële crisis* (2012) getiteld *Laissez-faire, mondialisering en politieke democratie*. Zijn huidige onderzoek richt zich op de gevolgen van de internationale economische crisis voor de verzorgingsstaat en arbeidsmarkt in verschillende landen. De titel van de bijeenkomst is ontleend aan zijn recente publicatie in *The American Prospect* die op de site van de WBS is te vinden.

Sinds 12 november modereert het Europafonds een debat over het conceptprogramma voor de Europese verkiezingen van 22 mei 2014 op de website van de WBS. Met als vraag '[Voor een Europa dat werkt?](#)' wordt mensen gevraagd hun mening en ideeën te geven over het programma en de toekomst van Europa. Dit debat liep tot het PvdA-congres in februari 2014.

### **3. David Goodhart, Lodewijk Asscher, immigratie, integratie en burgerschap**

David Goodhart, directeur van de Britse denktank Demos en oprichter van Prospect Magazine, lanceerde onlangs in Londen zijn nu al controversiële boek *The British Dream. Successes and Failures of Post-war Immigration*. Daarin betoogt hij dat ongecontroleerde immigratie een solidaire verzorgingsmaatschappij en de banden die een nationale gemeenschap bij elkaar houden ondermijnen. In zijn boek bepleit hij een veel scherper 'management van migratie', ontwerpt hij een 'integratie-

index' voor landen en vraagt links-progressieven om een *progressive national story* te ontwerpen. Het Nederlandse kabinet scherpt op zijn beurt het migratiebeleid aan en beperkt de mogelijkheid voor kansarme migranten om naar Nederland te komen. Wat kan Nederland leren van 'The British Dream', het succes en falen van immigratie en integratie in het Verenigd Koninkrijk? Op 13 mei gingen David Goodhart en vice-premier Lodewijk Asscher hierover in discussie in De Balie in Amsterdam op een bijeenkomst die De Balie en de WBS gezamenlijk organiseerden. Joeri Albrecht en René Cuperus leidden het debat. Nadien zetten Leo Lucassen en Monique Kremer het debat over arbeidsmigratie nog voort in S&D.

In een klein seminar over 'waarden en politiek' werd vervolgens op 4 november gesproken over waarden en normen, en over integratie & burgerschap. Doel: de verkenning van een mogelijke morele agenda voor de sociaal-democratie. Dit mede aan de hand van een rede die Lodewijk Asscher hield voor Kings's College en Policy Network in Londen, 'Europe's Jobs crisis. Protecting decent work, protecting freedom of movement'. Aan dit seminar werd deelgenomen door de WBS-staf en de ministersstaf, aangevuld met Felix Rottenberg, die de bijeenkomst leidde, en Mark Elchardus. Monika Sie, René Cuperus en Mark Elchardus verzorgden korte inleidingen.

#### **4. De Franse sociaal-democratie**

Op 15 maart organiseerde de geschiedeniswerkgroep van de Wiardi Beckman Stichting samen met het Institut Français in de OBA te Amsterdam een conferentie over de Franse sociaal-democratie en Europa. Frankrijk heeft een rijke socialistische traditie - denk alleen al aan de machtige vakbonden, die zodra de werknemersbelangen in het geding komen, ogenschijnlijk zonder moeite het land lam kunnen leggen. En toch is Hollandse pas de tweede socialistische president sinds in 1958 de Vijfde Republiek begon. Hoe valt dit te verklaren? Op uitnodiging van de werkgroep geschiedenis van de Wiardi Beckman Stichting bogen verschillende experts zich over deze en andere vragen. Philip Freriks vertelde over zijn ervaringen met de Franse sociaal-democratie gedurende zijn tijd als correspondent in Parijs. De ontwikkeling van het Franse socialisme vanaf het einde van de 19e eeuw kwam aan bod in de lezing van Daniel Knegt, promovendus in de Franse geschiedenis aan het Europees Instituut te Florence. De meer recente ontwikkelingen van het Franse socialisme werden belicht door Trouw-correspondent Kleis Jager, die sprak over de Franse politiek en het socialisme vanaf eind jaren 1980. Ten slotte besteedde Jan Willem Brouwer van het Centrum voor Parlementaire Geschiedenis van de Radboud Universiteit vanuit historisch perspectief aandacht aan de relatie tussen Frankrijk en Europa, in het bijzonder van de Franse socialisten en Europa. De middag werd voorgezeten door staatsraad Tom de Bruijn, voormalig ambassadeur bij de Europese Gemeenschappen in Brussel.

#### **5. Overige internationale bijeenkomsten**

De Wiardi Beckman Stichting is ook verder onverminderd actief op het internationale vlak.

- ❖ Op 20 februari ontving de WBS *Her Majesty's Opposition Leader* Ed Miliband en een klein gezelschap uit de Labour Party. Enkele gasten uit WBS-kring - Ewald Engelen, Bas Jacobs, Liesbeth van Zoonen en Adriaan Schout- verzorgden discussiebijdragen aan een debat over 'Austerity Politics' en de Europa-speech van David Cameron dat onder leiding stond van René Cuperus.
- ❖ Op 21 maart verscheen bij Policy Network het pamflet *Democratic Stress, the Populist Signal and Extremist Threat* van Anthony Painter. Deze studie is mede gebaseerd op de workshop die de Wiardi Beckman Stichting samen met Policy Network over populisme organiseerde in Amsterdam, in november 2012.
- ❖ De Duitse Friedrich Ebert Stiftung, gelieerd aan de SPD, beoogt een Europa-breed debat te starten onder progressieve denkers over de toekomst van de Europese integratie. Met het oog

- hierop stelt de FES een essayboek samen met bijdragen van progressieve intellectuelen uit heel Europa. René Cuperus droeg namens de WBS een bijdrage aan.
- ❖ De Foundation for European Political Studies (FEPS) in Brussel is een project gestart om de kwaliteit en integriteit van democratieën te bestuderen en bevorderen: 'Enhancing democracy pre and post EU accession'. De WBS participeert hierin, samen met het WBS Europafonds en de Max van der Stoep Stichting.
  - ❖ Monika Sie nam deel aan een grote conferentie in Washington ter ere van het 10-jarig bestaan van het *Center for American Progress* op 24 oktober en was als voorzitter van de sessie over 'Progressive Patriotism' betrokken bij een deel van de organisatie van de CAP / Policy Network Roundtable van politieke strategen op 25 oktober. Centrale thema's op zowel de Anniversary conference van CAP als de Roundtable van politieke strategen waren:
    - (1) 'Middle out economics' – naar een onderscheidende progressieve economische politiek waarin niet langer eenzijdig op economische groei wordt gestuurd, maar evenzeer op economische stabiliteit, bestaanszekerheid bij een behoorlijk levenspeil voor iedereen, en matiging van de ongelijkheid.
    - (2) 'Progressive patriotism' – naar een politiek programma en progressief narratief dat bestaande en nieuwe breuklijnen in de democratische / sociaal-democratische constituency kan overbruggen.
    - (3) Duurzame ontwikkeling en aanpak van de klimaatproblematiek.
    - (4) Evaluatie van campagnestrategieën in recente verkiezingen (VS, Noorwegen, Duitsland).
 Tijdens de Anniversary conference werden panels met experts en politici afgewisseld met inspirerende 'can do'-speeches van Democratische politici, zoals Mayor Rahm Emanuel over de hervorming van het onderwijs in Chicago, Kirsten Gillibrand (senator voor New York) over de combinatie van werk en zorg en de moderne 'welfare state' die daarvoor nodig is, van Jerry Brown (gouverneur van Californie) over de hervorming van het gevangensysteem in California, van Al Gore over de klimaatproblematiek, en John Kerry over de omgang met het Republikeinse extremisme in het Amerikaanse Congres.
- De beperking tot een kleine en selecte groep van politieke strategen tijdens de Roundtable op 25 oktober droeg bij aan een vertrouwelijke, open en af en toe ook harde discussie en voortgang op de vier bovenbeschreven thema's. De ambitie is om deze internationale groep van politieke strategen met enige regelmaat te laten bijeenkomen, voor het eerst weer tijdens een besloten sessie voorafgaand aan de grote internationale conferentie op 24 en 25 april in Amsterdam.

## **6. Boekpresentatie *Mij een zorg!* en debat over de verzorgingsstaat**

Op maandag 13 mei werd in de Rode Hoed de essaybundel *Mij een zorg! - De toekomst van de sociale zekerheid*. gepresenteerd met een aansluitend debat onder leiding van Clair Polak. De essaybundel is tot stand gekomen door een samenwerking van Instituut Gak en de Rode Hoed. Tien wetenschappelijke bureaus van politieke partijen (VVD, PvdA, CDA, GroenLinks, D66, SP, 50Plus, ChristenUnie, SGP, PvdD) hebben zich gebogen over de sociale zekerheid. Voor de WBS schreven Anton Hemerijck en Annemarieke Nierop een bijdrage over de toekomst van de WW. Deelnemers aan het debat in de Rode Hoed waren oud-premier Ruud Lubbers, wethouder van Amsterdam Andrée van Es, CNV-jongeren voorzitter IJmert Mulwijk en FNV-jongeren voorzitter Dennis Wiersma.

## **7. Sociaal-democratische cultuurpolitiek: De Rode Muze**

Verheffing - inclusief de culturele kant daarvan – behoort tot de vier kernwaarden die de WBS in het Van waarde-project heeft benoemd. Maar de fundamenten van de sociaal-democratische visie op cultuurpolitiek zijn wel aan enig onderhoud toe. De progressieve partijen, inclusief de PvdA, bleken nauwelijks bestand tegen het forse financiële en ideologische offensief van het kabinet-Rutte I op dit

terrein. Met een PvdA-minister in Rutte II die zowel voor onderwijs als cultuur verantwoordelijk is biedt zich de mogelijkheid aan opnieuw vorm te geven aan het klassieke verheffingsideaal – hoe we het ook noemen – en aan een sociaal-democratische cultuurpolitiek. Waarop zou deze moeten berusten en welke richting zou deze moeten nemen? Welke kernthema's zijn voor de komende periode het meest relevant? Deze vragen staan centraal in het WBS-project dat als werktitel De Rode Muze heeft en dat in 2014 uitmondt in een tweetal publicaties.

Enerzijds werken Frans Becker en WBS-fellow Paul Kalma, samen met stagiaire Nienke van Heukelingen, aan een (kort) rapport over sociaal-democratische cultuurpolitiek: grondslagen, kernwaarden en prioriteiten voor de nabije toekomst. Anderzijds werkt Geert Drion, musicus, voormalig directeur van een muziekschool en adviseur in cultuurpolitieke zaken, als fellow voor de WBS aan een rapport over lokaal cultuurbeleid – in het licht van de komende verkiezingen en de Van waarde-oriëntatie daarbij, en tegen de achtergrond van de financiële druk die staat op lokale culturele voorzieningen.

De rapporten steunen op historisch en actueel wetenschappelijk onderzoek, en op ervaringen en inzichten van betrokken spelers uit de wereld van kunst en cultuur die door ons worden geïnterviewd. Publicatie is gepland in het eerste halfjaar van 2014. Zowel Frans Becker als Geert Drion hebben inmiddels bijdragen geschreven aan het nummer van het tijdschrift van de Boekmanstichting, *Boekman*, dat gewijd is aan sociaal-liberaal cultuurbeleid en dat medio juni wordt gepresenteerd.

## 8. Jong WBS

Jong WBS organiseerde op 17 januari een masterclass met Pieter Winsemius over het thema burgerschap en duurzaamheid. Is er een rol voor burgerschap in de verduurzaming van Nederland? Op 22 mei vond een masterclass plaats met prof Anton Hemerijck over Van Waarde in Europa: van een versoberingsagenda naar een toerustingagenda.

Jong WBS organiseerde in samenwerking met de Jonge Socialisten en de staf van de WBS onder het motto 'Van Waarde' een zomerschool van vrijdag 13 tot zondag 15 september in Slot Assumburg in Heemskerk, waaraan een veertigtal studenten en net afgestudeerden deelnamen. Een indruk van de zomerschool, alsmede een wat uitgebreider overzicht van de activiteiten van Jong WBS in 2013 is in een aparte bijlage te vinden.

## 9. Werkgroepen

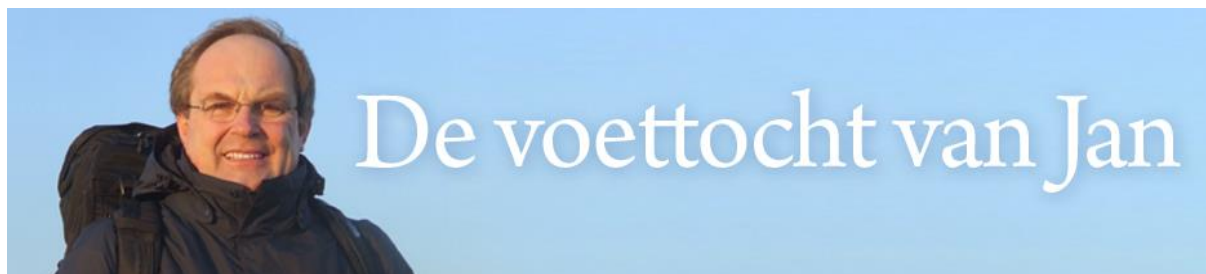
- ❖ De *Werkgroep Partijpolitieke Processen* organiseerde op 6 februari een bijeenkomst met Hans Spekman over zijn ervaringen als partijvoorzitter; op 14 maart sprak Ron Niessen over integriteit in de politiek. Op 29 mei sprak de werkgroep met Diederik Samsom over de positiebepaling van de PvdA in het politieke en maatschappelijke landschap en zijn strategie op middellange termijn. De werkgroep sprak op 9 september met Rudy Andeweg over de positie van de Eerste Kamer. Op 23 oktober verzorgde Marleen Barth een inleiding getiteld 'Zorg tussen publieke verantwoordelijkheid, markt en *civil society*', waarna co-referent Tobias Witteveen zich vervolgens richtte op de rol van de overheid in de zorg.
- ❖ Op 12 december sprak de werkgroep *Eigentijdse Sociaal Democratie* over de effecten van de huidige crisismaatregelen op de verzorgingsstaten van de EU-lidstaten aan de hand van teksten van Degryse & Pochet, Frank Vandenbroucke en Fritz Scharpf. De inleiding werd verzorgd door Pim Paulusma. Op 30 januari 2013 sprak de werkgroep over de spanning tussen sociale doelen en de economische bias van Europese integratie. In de inleiding van Pim Paulusma stond het artikel 'EU Law as Janus Bifrons, a Sociological Approach to Social Europe' van Jean Claude Barbier & Fabrice Colomb centraal. Op 6 maart 2013 verzorgde Sara Murawski een inleiding over woningcorporaties. Gesproken werd aan de hand van teksten van o.a. Peter

Boelhouwer, Hugo Priemus, Wouter Beekers en Tijmen Lucie. Op 29 mei sprak de werkgroep over de Nederlandse energiemarkt, in het bijzonder de elektriciteitsmarkt. Op 18 september besprak de werkgroep het boek van Michael Young, *The Rise of the Meritocracy*. Op 13 november was het onderwerp de publicatie *Thinking the Twentieth Century* van Tony Judt & Timothy Snyder.

- ❖ Naast de organisatie van het symposium over de Franse sociaal-democraten op 15 maart kwam de werkgroep Geschiedenis enkele malen bijeen om te spreken over het jaarprogramma en over een speciaal project ‘begripsgeschiedenis’, waarin de historische ontwikkeling van kernbegrippen van de sociaal-democratie centraal staat. Het jaar 2013 vormde de aanleiding om de monarchie vanuit rood perspectief te belichten. Op 20 september stond de Werkgroep Geschiedenis van de Wiardi Beckman Stichting stil bij de verhouding tussen sociaal-democratie en monarchie in verleden, heden en toekomst. Anne Petterson, als historica verbonden aan de Universiteit Leiden, bracht de woelige strijd om de volksgunst in kaart die zich in de negentiende eeuw tussen socialisten en orangisten voltrok. J.Th.J. van den Berg, emeritus hoogleraar parlementaire geschiedenis en voormalig directeur van de WBS, belichtte de periode na 1945. Hij ging in op de vraag waarom uitgerekend de drie ‘rode’ premiers – Drees, Den Uyl en Kok – voor de monarchie in de bres sprongen toen de Hofmans-affaire, de Lockheed-affaire en de discussie rond vader Zorreguieta deze onder druk zetten. In het bijzonder besteedde hij aandacht aan de verschillen in inzicht tussen vorstin en sociaal-democratische politici over de naoorlogse politieke orde. De historici Coos Huysen en Thomas von der Dunk debatteerden vervolgens over de betekenis van ‘oranje’ voor ‘rood’. De bijeenkomst werd gehouden in de Universiteit van Leiden op 20 september 2013.
- ❖ De *Werkgroep Economie* organiseerde een drietal bijeenkomsten met de Tweede-Kamerfractie, die inmiddels de organisatorische kanten van de bijeenkomsten voor haar rekening neemt. De bijeenkomst van 11 februari stond in het teken van het begrotingsbeleid van de Nederlandse overheid. Bas Jacobs verzorgde een inleiding. Vragen die centraal stonden, zijn: Hoe ver moet Nederland bereid zijn te gaan om te voldoen aan een tekort onder de 3 procent? Wat zijn de consequenties met het oog op het afdwingen van oplossingen voor de schulden crisis? Gegeven de zeer beperkte speelruimte, welke beleidsopties zijn er om het consumentenvertrouwen te stimuleren? Als we een extra pakket zouden doen om de 3% te halen, wat moeten we dan wel/niet doen? Op 8 april besprak de werkgroep de zorgfinanciering. Erik Schut en Romke van der Veen leidden in. Erik Schut is als hoogleraar health economics verbonden aan het iBMG van de Erasmus Universiteit. Romke van der Veen is aan dezelfde universiteit verbonden als hoogleraar sociologie van arbeid en organisatie, en sinds april 2012 tevens plaatsvervangend kroonlid van de SER. Er is een *Werkgroep Jonge Economen* van start gegaan onder leiding van Sven Stevenson en Pim Paulusma. De eerste bijeenkomst vond plaats op 14 mei. De werkgroep neemt zich voor klemmende vraagstukken van onze economie te bespreken en daarover te publiceren. Wimar Bolhuis, een van de auteurs, is in dat verband als *fellow* aan de WBS toegevoegd. De bijeenkomst van 27 mei stond in het teken van 'de nieuwe bank'. Bonuscaps, de FTT, de rol van de staat; hoe zien onze toekomstige banken eruit? Inleiders waren Peter Verhaar (columnist voor onder meer het Financiële Dagblad) en Harald Bennink. De *werkgroep Zorg* kwam op 6 maart bij elkaar om de belangrijkste thema's vast te stellen voor de agenda van de werkgroep, na verschijning van zijn nota "Samen werken aan een gezond en waardig leven". Tevens aanwezig waren de woordvoerders van de Tweede Kamerfractie: Lea Bouwmeester en Otwin van Dijk.
- ❖ Op de bijeenkomst van de *Werkgroep Arbeid* van 11 december 2012 werd een bezoek van enkele werkgroepleden aan Herstelling geëvalueerd, gaf Roland Blonk een inleiding over de re-integratiemarkt en de Participatiewet en werd het door Fairouz ben Salah in contouren geschetste jaarplan 2013 besproken. Op 12 februari gaf Bert Otten een toelichting op plannen van het partijbestuur voor verbreding van het netwerk door naast het deskundigen netwerk te streven naar een partijplatform met regionale netwerken. Ook gaf hij zijn visie op de Participatiewet aan de hand van een brief van staatssecretaris Klijnsma over de contouren van

de wet. Op 16 april hield wethouder Auke Blaauwbroek uit Tilburg een inleiding over de Participatiewet in de praktijk. Daarnaast sprak Jopie Nooren (Voorzitter Raad van Bestuur Lunet Zorg) over de positie van jongeren met een licht verstandelijke beperking in een veranderende samenleving. Dit naar aanleiding van een brief over dit onderwerp die drie zorgorganisaties afgelopen najaar naar het kabinet hebben gestuurd. Op 16 oktober overlegde een kleine delegatie van de werkgroep met Bert Otten vanuit het partijbestuur over samenwerking tussen de WBS Werkgroep Arbeid en het op te richten Netwerk Arbeid van de PvdA, waaraan al degenen die geïnteresseerd zijn in vraagstukken rond de arbeid deel kunnen nemen. In principe blijft de WBS Werkgroep zich richten op de wetenschappelijke, studieuze kant met een combinatie van deelnemers uit de vakbeweging, de wetenschap en de politiek. Zij wordt gevraagd om met kleine papers en interventies – vergelijkbaar met de papers die Policy Network regelmatig over politieke en maatschappelijke vraagstukken op internet publiceert – voeding te geven aan het bredere netwerk. Op 22 oktober vond een reguliere bijeenkomst van de werkgroep plaats met bijdragen van Suzanne Heeger over zorgverlofregelingen in de verzorgingsstaat - een vergelijkend Duits-Nederlands perspectief; en een inleiding van Ronald Dekker over het bevorderen van goed werkgeverschap.

## 10. De voettocht van Jan



Op 2 februari 2013 wandelde Jan Schuurman Hess zijn laatste etappe naar zijn thuisdorp Kats. Zijn tocht werd besloten met een ‘rondje om de kerk’ dat een groot aantal ‘vrienden van Jan’ met hem mee liep, waaronder een grote delegatie Friese PvdA-leden, en met een bijeenkomst die werd geleid door Felix Rottenberg. Frans Becker leidde namens de WBS de bijeenkomst in, Jan Schuurman Hess presenteerde een overzicht van zijn tocht en liet een aantal van zijn gespreksgenoten uit verschillende delen van het land aan het woord. Het leverde een reeks krantenartikelen op en interviews, en halverwege 2014 verschijnt bij Uitgeverij Atlas het boek van Jan Schuurman Hess.

## 11. Herdenkingsbijeenkomst Jos de Beus

Op 16 januari 2013 overleed oud-curator Jos de Beus na een slopende ziekte. In samenwerking met de WBS organiseerde de UvA op 21 maart een herdenkingsbijeenkomst in De Balie te Amsterdam. Amsterdam University Press gaf een herdenkingsbundel uit, *Groot denker, Warm hart. Jos de Beus (1952-2013)*, samengesteld door Arjo Klamer en Philip van Praag, waaraan vanuit de WBS Naomi Woltring, Menno Hurenkamp, René Cuperus en Frans Becker bijdroegen. Aan de herdenkingsbijeenkomst leverden namens de WBS Felix Rottenberg en René Cuperus een bijdrage. Hendrik Noten en Jan Erik Keman, stagiaires bij de WBS, assisteerden bij de organisatie.

## 12. S&D

Redactie en redactieraad waren eind 2013 als volgt samengesteld:

Redactieraad: Maurits Barendrecht, Daniël Roos, Kees Schuyt (voorzitter), Paul Tang, Willem Witteveen, Liesbeth Noordegraaf-Elens.



Redactie: Paul de Beer, Wout Cornelissen, Menno Hurenkamp (hoofdredactie), Marijke Linthorst, Annemarieke Nierop (eindredactie), Monika Sie Dhian Ho, Adriaan van Veldhuizen, Evelien Tonkens, Tom Eijsbouts, Ruud Koole.

- ❖ In het laatste nummer van 2012, een november-december dubbelnummer, staat de politieke positie van de PvdA in het kabinet-Rutte II centraal, onder het motto: de last van de macht. Bijdragen werden geschreven door J.Th.J. van den Berg, Wout Cornelissen, Paul Bordewijk, Taco van Hoek, Ronald Dekker, Frans Bieckmann en Heleen de Coninck. Daarnaast publiceert S&D in deze aflevering onder meer beschouwingen van Gerrit Voerman en Herman Tjeenk Willink over de politieke partij resp. de rechtsstaat, kortom over de staat van onze democratie. En natuurlijk een bijdrage van A.L. Sniijders.
- ❖ Het blad van de WBS verschijnt met ingang van jaargang 2013 in een tweemaandelijks editie. Het eerste nummer bevat een voorpublicatie uit het boek *Vooruit. De verzwegene politiek van het dagelijks leven*. Voorts besteedt het aandacht aan de rol van het CPB en de begrotingspolitiek; aan ontwikkelingen in de VS; en aan het rapport van de commissie-Noten over partijdemocratie.
- ❖ Het tweede nummer heeft veel plaats ingeruimd voor reacties op het Van waarde-project. Daarnaast leveren Bastiaan van Apeldoorn en Harko van den Hende kritische bijdragen over de Europese politiek. Ten slotte is er aandacht voor het functioneren en de toekomst van het poldermodel: is het de laatste ronde voor het overlegmodel of gaat het juist een glanzende toekomst tegemoet.
- ❖ Het derde nummer heeft als hoofdonderwerp ongelijkheid in Nederland, met bijdragen van onder anderen Paul de Beer over de 'winner take all'-samenleving en Mark Elchardus over ongelijkheid in de kenniseconomie. Over de economische crisis en manieren om daaruit te komen schrijven Wimar Bolhuis en Dik Wolfson. Thomas von der Dunk houdt een hartstochtelijk pleidooi over Europa en probeert te verklaren waarom het vertrouwen in de EU tanende is. Merijn Oudenampsen signaleert een nieuwe richtingsstrijd binnen de PvdA over het gemeenschapsdenken. Uwe Becker laat zien waarom Duitsland het economisch beter doet dan Nederland, maar wijst er ook op dat het Duitse model niet zomaar te kopiëren valt. Frans Bieckmann beoordeelt het Nederlandse ontwikkelingsbeleid, en vergelijkt dat onder andere met de beleidsplannen van de Noren.
- ❖ Het vierde nummer bevatte onder meer een uitgebreide kritiek op de bezuinigingsstrategie van het kabinet, door onder meer Paul Tang en een kritiek op het liberale verzorgingsstaat-denken door Margot Trappenburg, beide werden breed overgenomen in andere media.
- ❖ Het vijfde nummer bevatte onder meer een serie afgewogen evaluaties van het eerste jaar van het kabinet Rutte Asscher, en kritieken op de troonrede, en beide vonden ook hun weg naar media elders.
- ❖ Het zesde nummer bevatte onder meer beschouwingen over het werk van Pierre Rosanvallon, die de Den Uyl Lezing 2013 zou houden (maar ziek werd), een kritiek van Adriaan Schout op het Europese verkiezingsprogramma van de PvdA, en een studie van Alex Burdorff over de ongelijke verdeling van gezondheid.
- ❖ Op 23 september was er de eerste 'S&D om tafel' bijeenkomst: een debat over veiligheidsdiensten naar aanleiding van het artikel van Constant Hijzen in S&D nummer 4. Sprekers waren de onderzoeker van de Leidse Universiteit Constant Hijzen en PvdA Kamerlid Jeroen Recourt. Het debat werd geleid door Menno Hurenkamp. Het betoog van Hijzen kwam nadien herhaaldelijk terug in andere media, alsook Hijzen zelf en ook Recourt scherpte direct nadien zijn koers ietwat aan. 'S&D om tafel', als informeel en kostenneutraal antwoord op organisatorisch en financieel veeleisende debatten in debatcentra zou het ook in 2014 goed doen, onder meer over het thema 'neoliberalisme'.

### **13. WBS-website**

Discussiebijdragen over actuele maatschappelijke en politieke vraagstukken zijn verder gepubliceerd op de website van de WBS, die daarnaast veel aandacht heeft besteed aan debatten en opinies uit en over de sociaal-democratie uit het buitenland. Het Van waarde-manifest is op de site gepubliceerd in een speciale online versie (met o.a. links naar documentaires en interviews), met tientallen inhoudelijke reacties op het manifest. Voor de website is een nieuwe stagiair Benjamin Panten aangesteld, die de site inmiddels bijna geheel voor zijn rekening neemt.

### **14. Van Waarde Lokaal**

In samenwerking met het Centrum voor Lokaal Bestuur heeft de WBS een vertaling of toepassing van het Van Waarde-project naar het lokaalpolitieke niveau gemaakt. Enerzijds hebben beide instellingen een aantal werkbijeenkomsten dwars door Nederland georganiseerd, waarin maatschappelijke en burgerinitiatieven centraal stonden. Aan de hand van presentaties van deze initiatieven werd steeds een intensief gesprek met direct betrokkenen – actieve burgers en politici – gevoerd over de achterliggende waarden, de rol van maatschappelijk initiatief en de positie en rol van de politiek. Er waren bijeenkomsten in Amersfoort, Hornhuizen, Apeldoorn, Someren en Rotterdam. Een selectie van de initiatieven die daarbij aan de orde kwamen is te vinden in de eindpublicatie van het project.

In de tweede plaats schreven Michiel Emmelkamp en Menno Hurenkamp, in de laatste fase in samenwerking met Gert-Jan Lerink en Jacqueline Kalk, een Van Waarde Lokaal-rapport, met als gesprekspartner een klankbordgroep waarin naast lokale bestuurders ook sociale wetenschappers vertegenwoordigd waren, waaronder curator Hans Boutellier en *S&D*-redacteur Evelien Tonkens, alsmede Frans Becker namens de WBS. De brochure *De politiek terug in de lokale politiek* werd op 2 november 2013 in Amersfoort gepresenteerd aan Hans Spekman en Ronald Plasterk. Voor de WBS waren Michiel Emmelkamp en Menno Hurenkamp verantwoordelijk voor de organisatie en afronding van het project.

### **15. Uitbesteden van werkgeversverantwoordelijkheden**

In samenwerking met de FNV en het WBS Europafonds – die het onderzoek mede financieren – alsmede de wetenschappelijke bureaus van de SP en GroenLinks voert de WBS een onderzoek uit naar het uitbesteden van werkgeversverantwoordelijkheid. Drie sectoren worden onderzocht: de transportsector, het primair onderwijs en de pakketdienstsector. Aan het onderzoek werken mee: Annemarieke Nierop (projectleiding) Tom Plat, Hendrik Noten (stagiair WBS), Clair Janssen (stagiair SP) en Eveline Schwarz (vrijwilligster WBS). Een eerste resultaat van het onderzoek werd gepubliceerd door Hendrik Noten en Tom Plat, 'De Sierafor samenleving', in: *S&D*, 2013/4; een tweede publicatie volgt in het WBS jaarboek *De gelukkige onderneming*. Het eindrapport is voorzien voor augustus 2014. Het onderzoek heeft een begeleidingsgroep, waarin vertegenwoordigers van vakbeweging, wetenschappelijke bureaus en experts deelnemen.

### **16. Aanbesteden bij lagere overheden**

Daarnaast schreef Tom Plat voor de WBS - in samenwerking met het Centrum voor Lokaal Bestuur, dat een deel van de personeelskosten voor zijn rekening nam - een rapport over aanbesteden. De rapportage brengt de aanbestedingspraktijk van lagere overheden in kaart en doet voorstellen voor 'sociaal aanbesteden'. Het rapport is januari 2014 verschenen en vindt gretig aftrek in het lokaal bestuur.

## **17. Jaarboek: De gelukkige onderneming**

Het jaarboek 2013 van de WBS heeft als centrale thema ‘de gelukkige onderneming’, d.w.z. de arbeidsverhoudingen in en rond ondernemingen en instellingen als sleutel voor goed werk, innovatief vermogen en concurrentiekracht. Het boek kan eveneens worden gezien als een nadere uitwerking van de thema’s bestaanszekerheid en goed werk uit het Van Waarde-project.

De vraagstelling daarbij was: ‘Zou er een boek denkbaar zijn over De gelukkige onderneming? Een boek waarin een lans gebroken wordt voor een bedrijf dat functioneert als een sociale gemeenschap met verantwoordelijkheidsgevoel voor de omgeving? Waar werknemers met respect worden behandeld, hun werk mede zelf vorm geven en waar hun talenten en kennis optimaal worden benut? Een bedrijf dat daarmee maximaal bijdraagt aan maatschappelijke waardevorming, productiviteit en concurrentiekracht van onze economie? Zo ja, welke voorwaarden zijn voor een dergelijk bedrijfstype essentieel? Het is een gedachte-experiment dat ons geleid heeft naar het jaarboek 2013 van de Wiardi Beckman Stichting.’

Met bijdragen van: Frans Becker en Menno Hurenkamp, Ronald Dekker (gastredacteur), Frits Prakke, Wim van Hennekeler, Fabian Dekker, Jaap Woldendorp, Jurre van den Berg, Klara Boonstra, Harry Starren, Annemarieke Nierop (in gesprek met Mariëtte Hamer en Agnes Jongerius), Tom Plat en Hendrik Noten, Hubert Smeets, Dimitris Pavlopoulos, Jelle van der Meer, Mei Li Vos, Leni Beukema en Ivo Kuijpers.

Voor de WBS zijn Frans Becker en Menno Hurenkamp verantwoordelijk voor de publicatie. Het boek werd door de Volkskrant onthaald als een behartenswaardig pleidooi voor 'humanisering van de arbeidsverhoudingen' en als 'een van de echt goede boeken van de afgelopen weken'.

## **18. Conferentie over economische politiek**

Op donderdag 27 juni organiseerde de WBS in samenwerking met de PvdA en de PvdA-eurodelegatie een economiedebat georganiseerd over de vraag waar we in de toekomst ons brood mee willen verdienen (economische structuur en werkgelegenheid) en welke consequenties daaruit voortvloeien voor de actuele economische en begrotingspolitiek. Om een antwoord te vinden op deze vraag, stond tijdens het middagdeel de discussie over de gewenste economische structuur en werkgelegenheid op middellange termijn centraal. Het essay van Arie van der Hek over industriepolitiek, dat hij als fellow van de WBS schreef, vormde daarbij het uitgangspunt. Frans Becker zat deze middag voor die bestond uit twee panels. Allereerst een deskundigenpanel dat bestond uit Arie van der Hek, Ben Dankbaar, Peter van Lieshout, Hans Schenk en Remco Boas. Het tweede, politieke panel, bestaande uit Judith Merkies en Jan Vos, reageerde op hun opmerkingen. Het avonddebat, voorgezeten door Monika Sie, stond in het teken van de vraag hoe we linksom uit de crisis kunnen komen. Dit debat over het begrotingsbeleid begon met een deskundigenpanel, bestaande uit Frank Vandenbroucke, Rens van Tilburg, Peter Gortzak en Paul de Beer. Tweede Kamerleden Henk Nijboer en Mariëtte Hamer reageerden op de gegeven bijdragen. De dag, georganiseerd in Dudok Den Haag, werd afgesloten door Hans Spekman.

## **19. Dachau-herdenking**

Sonja Holtz-Arendse, betrokken bij het Nederlandse en het Internationale Dachau Comité heeft contact met Hans Spekman en de WBS gezocht ter voorbereiding van de Dachau-herdenking in 2015. Het comité wil dan de herdenking in het teken van Wiardi Beckman plaatsen met een bijeenkomst georganiseerd samen met het Verzetsmuseum in Amsterdam, met een tweetal lezingen: een over het leven van Beckman, een over de actualiteit van zijn denken voor heden en toekomst. Namens de WBS verzorgt Frans Becker het contact. Hij heeft Tjalling Halbertsma bereid gevonden om – met enige ondersteuning van de kant van de WBS – een verhaal over zijn grootvader te vertellen. Paul Kalma,

die in 2005 met Marijke Halbertsma de Dachau-herdenking bezocht, is gevraagd het tweede verhaal te houden – hij houdt dat nog in beraad.

## **21. Dr. J.M. den Uyl-leerstoel**

De Dr. J.M. den Uyl-leerstoel is ingesteld vanwege de Wiardi Beckman Stichting en is ondergebracht bij de Faculteit der Maatschappij- en Gedragwetenschappen en de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam. De opdracht van de leerstoel heeft betrekking op 'de ontwikkelingen in het democratisch socialisme in relatie tot wetenschap en samenleving'. Jan Pronk, Ad Oele, Ed van Thijn en Ad Geelhoed vervulden eerder dit hoogleraarschap. Sinds medio 2011 bekleedt dr. Frank Vandenbroucke de leerstoel. Als bijzonder hoogleraar op de Den Uyl leerstoel richt Vandenbroucke zich op sociale ontwikkelingen in Europa. Hij draagt aan het WBS werk bij via deelname aan (interne) conferenties en publicaties in S&D.

## **21. Het verzameld werk van Frans Becker**

In de laatste maand van 2013 is gewerkt aan het tiendelig verzameld werk van Frans Becker, ter ere van diens afscheid in begin 2014. Ter ondersteuning van zijn gewichtige werk is de reeks 'De ondraagbare Becker' getiteld, in oplage 1 verschenen en op aanvraag en tegen aanzienlijke kostprijs verkrijgbaar bij de WBS.



## **22. Overige activiteiten van de stafleden**

- ❖ Op 7 januari hield René Cuperus een lezing over 'politiek en religie in de post-moderne, post-religieuze onzekere samenleving' op het Protestants Seminarium in Driebergen voor aspirant-dominees.
- ❖ Op 9 januari hield Frans Becker een inleiding over de sociaal-democratie voor de Talent Academie van het CDA.
- ❖ Op 13 januari hield René Cuperus de Nieuwjaarspeech bij de PvdA-afdeling Deventer.
- ❖ Op 15 januari nam René Cuperus deel aan een debat over kosmopolitisme bij 'Felix en Sofie', in Felix Meritis.
- ❖ Op 23 januari verzorgde Frans Becker een lezing over geschiedenis en actuele positie van de sociaal-democratie voor de Brabant-leergang van de PvdA.
- ❖ Op 23 januari adviseerde René Cuperus Politiebond ACP, samen met Pieter Tops en Gabriel van den Brink.

- ❖ Op 6 februari gaf René Cuperus een college over Europa-kritiek voor Masters Europese Studies van de Universiteit Leiden, in het Huis van Europa in Den Haag.
- ❖ Op 12 februari kwam voor het eerste keer het gezelschap van grote donateurs van de WBS bijeen, de zogenaamde ‘Vrienden van de WBS’. Monika Sie gaf een ‘sneak preview’ van de Van Waarde publicaties die op 16 februari gepresenteerd zouden gaan worden, Anton Hemerijck gaf een inleiding over zijn ideeën over een sociaal investeringspact voor de EU, die Van Waarde mede geïnspireerd hebben, en René Cuperus gaf een analyse van het politieke Umfeld. De bijeenkomst werd voorgezeten door WBS-curator Felix Rottenberg.
- ❖ Op 14 februari verscheen een interview over Van Waarde met Monika Sie door Marc Chavannes in NRC Handelsblad.
- ❖ Op 14 februari trad oud-voorzitter Lodewijk Asscher op over Van Waarde in het TV-programma Pauw en Witteman.
- ❖ Op 15 februari gaf Monika Sie diverse interviews over Van Waarde in nieuwsprogramma’s op Radio 1.
- ❖ Op 16 februari verscheen een interview over Van Waarde met Monika Sie in Trouw.
- ❖ Op zondag 17 februari gaf Monika Sie een interview in het IKON radiomiddagprogramma van Jurgen Maas.
- ❖ Op 18 februari hield René Cuperus een inleiding op de Open Society-Conferentie “Policy research in times of populism and austerity”, Budapest.
- ❖ Op 27 februari gaf Monika Sie een inleiding over Van Waarde voor de afdeling Leiden.
- ❖ Op 5 maart gaven Monika Sie en Hans Spekman inleidingen over resp. het Van Waarde onderzoek en de resolutie op een regionale PvdA-bijeenkomst in Café Forum in Enschede ter voorbereiding van het PvdA-congres.
- ❖ Op 5 maart hield René Cuperus de lezing ‘De gemoedstoestand van Nederlanders in crisistijd’ voor de Kennismarkt van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.
- ❖ Op 7 maart hield René Cuperus een speech over ‘de Nederlandse ervaring’ voor de conferentie “Immigration and Migration. The Challenges of Integration” in Stockholm, op uitnodiging van de Ax:son Johnson Foundation.
- ❖ Op 7 maart gaven Monika Sie en Bert Otten inleidingen over resp. het Van Waarde onderzoek en de resolutie op een regionale PvdA-bijeenkomst in De Puddingfabriek in Groningen ter voorbereiding van het PvdA-congres.
- ❖ Op 12 maart nam René Cuperus deel aan een paneldiscussie in De Balie, bij de boekpresentatie van de Nederlandse vertaling van *Wat is een natie* van Ernest Renan.
- ❖ Op 13 maart gaven Monika Sie en Hans Spekman een presentatie over Van Waarde op een regionale bijeenkomst ter voorbereiding van het PvdA-congres in de Maassilo in Rotterdam.
- ❖ Op 14 maart hield René Cuperus (samen met Toon Geenen) een inleiding over Van Waarde bij de PvdA-afdeling Arnhem.
- ❖ Op 14 maart hield Menno Hurenkamp een inleiding over sociale cohesie voor de PvdA Coevorden.
- ❖ Op 15 maart gaf Monika Sie een inleiding over Van Waarde voor de afdeling Den Haag van de PvdA.
- ❖ Op 18 maart presenteerde Monika Sie in Brussel het Van Waarde onderzoek aan de commissie onder leiding van Caroline Gennez van de Partij van Europese Sociaaldemocraten, die een beginselprogramma voorbereidt voor de PES.
- ❖ Op 18 maart verzorgde Frans Becker, samen met collega Patrick van Schie van de Teldersstichting, een inleiding voor de Betuwse Masterclass van het CDA.
- ❖ Op 18 maart presenteerden Monika Sie en Hans Spekman het Van waarde onderzoek en de conceptresolutie op een regionale voorbijeenkomst voor het PvdA-congres in Theater De Effenaar in Eindhoven.
- ❖ Op 20 maart besprak Monika Sie het Van Waarde onderzoek en de concept-resolutie met de Jonge Socialisten tijdens een politiek café in Utrecht.

- ❖ Op 23 maart gaf Monika Sie een inleiding over het PvdA Beginselprogramma en het Van Waarde onderzoek tijdens de Schaperleergang voor kandidaat raadsleden in Den Haag.
- ❖ Op 23 maart was René Cuperus gastspreker bij de Partijraad van de SP, Amersfoort. Gevolgd door een discussie onder leiding van Jan Marijnissen.
- ❖ Op 23 maart hield Menno Hurenkamp een inleiding over Van Waarde voor de PvdA provinciale staten, Noord Brabant.
- ❖ Op 23 maart hield Annemarieke Nierop een presentatie over Van waarde voor de afdeling Heiloo en omgeving.
- ❖ Op 26 maart was René Cuperus aanwezig bij de aanbidding van 45.000 handtekeningen van het Burgerforum Europa aan de Kamercommissie voor de Verzoekschriften in het gebouw van de Tweede Kamer. Cuperus was een van de ondertekenaars van de referendum-oproep van het Burgerforum.
- ❖ Op 3 april verzorgde Frans Becker, samen met Toon Geenen, een inleiding over Van Waarde voor de afdeling Vlaardingen.
- ❖ Op 6 april verzorgde Frans Becker een inleiding over de geschiedenis van de PvdA en het Van Waarde-project voor aspirant-raadsleden in Heerenveen, op 14 april verzorgde hij een vergelijkbare inleiding voor aspirant-raadsleden in het kader van de Schaper-leergang in Utrecht.
- ❖ Op 17 april gaf Menno Hurenkamp een interview aan het ministerie van Algemene Zaken over hoe de overheid in de nabije toekomst met burgers moet communiceren, terug te vinden in de publicatie 'Trends over overheidscommunicatie'
- ❖ Op 18 april hield René Cuperus een inleiding voor de 'denktank Diplomademocratie' van Honours Studenten van de Radbouduniversiteit Nijmegen, onder leiding van Koen Vossen.
- ❖ Op 19 april gaf Monika Sie een inleiding over an Waarde tijdens de Toogdag van de PvdA Gewest Zuid Holland in het Provinciehuis in Den Haag.
- ❖ Op 23 april verzorgde Monika Sie de aftrap van de Van Waarde leergang van de Jonge Socialisten, op het WBS-kantoor in Den Haag.
- ❖ Op 24 april presenteerden Monika Sie, Mark Elchardus en Menno Hurenkamp het Van waarde onderzoek in de PvdA-fractie van de Tweede Kamer.
- ❖ Van 24 tot 26 april nam René Cuperus, op uitnodiging van de Foundation for European Progressive Studies, het European Forum for Democracy and Solidarity en de Alfred Mozer Stichting, deel aan een 'Assessment Visit to Bosnia and Herzegovina', in het kader van het FEPS-project 'Enhancing Democracy Pre and Post Accession'.
- ❖ Op 1 mei hield René Cuperus een 1 mei-speech over Van waarde bij de PvdA-afdeling Oldambt, in Winschoten.
- ❖ Op 10 en 11 mei presenteerden Monika Sie en Mark Elchardus het Van Waarde onderzoek in Barcelona tijdens de conferentie *Framing a new narrative* georganiseerd door FEPS in samenwerking met het Renner Institut, de Fundació Rafael Campalans, de Fundación Ideas en het Institute for Global Law and Policy van de Harvard Law School.
- ❖ Op 12 mei sprak René Cuperus, samen met EP-delegatievoorzitter Thijs Berman, in het VPRO-Radio 1 programma '*Bureau Buitenland*' over 1 jaar Frans Presidentschap van Francois Hollande.
- ❖ Op 15 mei hield Monika Sie een inleiding over de relevantie van het Van waarde- onderzoek voor de lokale verkiezingen voor de Amsterdamse programmacommissie onder voorzitterschap van Paul Tang die het concept-programma voor de verkiezingen van 2014 zal voorbereiden. De programmacommissie heeft besloten de Van waarde- thema's en manier van politiek bedrijven als uitgangspunt te nemen voor haar werkwijze.
- ❖ Op 16 mei sprak René Cuperus over Van Waarde op een Beginsel-conferentie in Leuven van de Vlaamse sp.a., samen met Louis Tobback en Mark Elchardus.
- ❖ Op 17 mei gaf Menno Hurenkamp een kleine schrijfcursus aan 'jong WBS'.
- ❖ Op 27 mei ging René Cuperus met Matthieu Seegers in debat over "De toekomst van Europa: is meer Europa echt noodzakelijk?" bij de Utrecht Debating Society.

- ❖ Op 30 mei nam René Cuperus deel aan het Groot Brabants Europadebat van de PvdA-afdeling Tilburg.
- ❖ Op 3 juni neemt René Cuperus deel aan een Strategie-bijeenkomst van het hoofdbestuur van Amnesty International.
- ❖ Op 10 juni organiseerde Monika Sie een WBS strategische werkconferentie over de toekomst van de arbeidsmarkt en arbeidsverhoudingen, in aanwezigheid van minister Lodewijk Asscher, met inleidingen van Paul de Beer (AIAS), Willem Bouwens (VU), Klara Boonstra (FNV, VU), Gabriël van den Brink (Universiteit Tilburg), Maarten Keune (AIAS), Ieke van den Burgh (oud-Europarlementariër), Fabian Dekker (Verwey Jonker Instituut) en Wim van Hennekeler (PA Consultants). Felix Rottenberg zat de discussie voor in De Kleine Werf in Amsterdam.
- ❖ Op 24 oktober hield Frans Becker een lezing bij het Zentrum für Niederlande-Studien in Münster in het kader van het programma ‘Politieke partijen stellen zich voor’ onder de titel *Een geschiedenis van de Partij van de Arbeid in 20 taferelen*.
- ❖ René Cuperus hield inleidingen en nam deel aan debatten over Europese zaken en internationale politiek in Nederland en daarbuiten:
- ❖ Op 3 juli een debat in Nieuwspoort, georganiseerd door het Montesquieu Instituut en *Vrij Nederland*: ‘Domineert Eurosceptis de verkiezingen?’
- ❖ Op 7 juli een voordracht bij een internationale conferentie van Prodemos en het Duitse Bundesinstitut für politische Bildung (NECE) in Den Haag
- ❖ Op 2 september, samen met André Gerrits, een lezing op de jaarlijkse terugkom- en studiebijeenkomst van het NIMD, Netherlands Institute for Multiparty Democracy over de stand van de partijdemocratie.
- ❖ Op 5 september een co-referaat van de Britse politiek-filosoof John Gray in het House of EUtopia Project/Vrede van Utrecht, in Utrecht.
- ❖ Op 16 september een seminar op Clingendael over Europese politiek.
- ❖ Op 20 september een inleiding over het WBS Van Waarde project bij het Secretariaat voor de Sociale Leer van de Katholieke Kerk, in Vogelenzang
- ❖ Op 20 en 21 september een BKB Academie-safari naar de Duitse Bondsdagverkiezingen in Berlijn. Cuperus trad op in Kaffee am Meer met Nederlandse correspondenten en Duitse denkers.
- ❖ Op 22 september een gesproken column over Angela Merkel en debat met Frits Bolkestein, Paul Scheffer en Hans van Baalen over de Duits-Nederlandse betrekkingen in de *Kanzlernacht* in de Melkweg.
- ❖ Op 29 september een lezing over Van Waarde en Solidariteit voor de Doopsgezinde Gemeente te Apeldoorn.
- ❖ Op 30 september reis met Lodewijk Asscher voor een eendaags bezoek naar Londen. Zij namen deel aan een seminar bij Policy Network over ‘government dilemma’s for the Center-Left’. Lodewijk Asscher hield verder een lezing voor King’s College en Policy Network: ‘Europe’s Jobs crisis. Protecting decent work, protecting freedom of movement’. Hij werd daarover geïnterviewd door BBC Radio.
- ❖ Op 11 oktober een inleiding voor Jonge Dominees op het Protestants Theologisch Seminarium HydePark in Driebergen: ‘Je zult maar dominee zijn in een post-christelijke samenleving’.
- ❖ Op 8 november deelname aan een Roundtable in The Hague Institute for Global Justice over de Vilnius Summit, het oostwaartse partnerschap-samenwerkingsprogramma van de EU met o.a. Georgië en Oekraïne.
- ❖ In het weekend van 9 en 10 november deelname met paper *The Waning of Democracy? About fake-democracies and democratic exhaustion*, in het kader van het FEPS Project ‘Enhancing democracy pre and post EU enlargement’ in Wenen.
- ❖ Op 16 november lezing op de slotbijeenkomst van de internationale NECE conferentie in Den Haag, de Europese koepelorganisatie van Prodemos (Networking Citizenship Education in Europe): *The EU and the Promise of Democracy: What can Citizenship Education and Civil Society contribute?*

- ❖ Op 30 november debat met Bas Eickhout, de lijststaanvoerder van GroenLinks voor de Europese Verkiezingen, in Tilburg, in een programma met Ernst Hirsch Ballin en Sheila Sitalsing.
- ❖ Op 11 december was er een bijeenkomst van de werkgroep partijpolitieke processen met Paul de Beer over sociaal-democratie in het sociaal-economisch domein.
- ❖ Op 16 december kwam de klankbordgroep van het uitbestedingsproject van Tom bij elkaar.
- ❖ Op 17 december besprak de staf het rapport-Melkert met Trude Maas en Paul Kalma als inleiders.
- ❖ Op 19 december was er 'eindejaarsbijeenkomst' van de WBS staf: een bezoek aan het Rijksmuseum met rondleiding.
- ❖ Op 28 januari 2014 werd het Jaarboek 2013 met als titel 'De gelukkige onderneming' gepresenteerd in Spui 25 te Amsterdam, met medewerking van Lodewijk Asscher, Jurre van den Berg, Klara Boonstra en Harry Starren, onder leiding van Menno Hurenkamp.



### III. Publicaties van de stafleden van de Wiardi Beckman Stichting

Frans Becker, 'Sociaal-liberaal cultuurbeleid', in: *Boekman. Tijdschrift voor kunst, cultuur en beleid*, 25 (Zomer 2013) 95 (in juni te verschijnen).

Frans Becker, 'De meanderende geest van Jos de Beus', in: Arjo Klamer en Philip van Praag (samenstelling), *Groot denker, Warm hart. Jos de Beus (1952-2013)*, Amsterdam 2013, 57-60.

Frans Becker, 'Re-engaging in workplace politics', in: *Progressive Governanc. The Politics of Growth, Stability and Reform*, Memos to the Left, Global Progress & Policy Network, London 2013, 93-97.

Frans Becker en Pim Paulusma, 'De verborgen malaise op de werkplek', in: Menno Hurenkamp, Annemarieke Nierop en Monika Sie Dhian Ho (red.), *Tegenwicht. Waarom waarden ertoe doen*, Amsterdam 2013, 95-110.

Frans Becker, 'The young radical. Hans Keman's early years in political science', in: *Hans Keman. An Institution in Comparative Political Science*, Amsterdam 2013, 23-31.

Frans Becker, Gerrit Voerman and Joop van Holsteyn, 'Netherlands', in: Jean-Michel de Waele, Fabien Escalona and Mathieu Vieira (eds.), *The Palgrave Handbook of Social Democracy in the European Union*, Basingstoke 2013, 287-309.

Frans Becker, 'Ein Kampf um neue Verhältnisse. Sozialdemokraten und Christdemokraten in der niederländischen Politik nach 1945', in: Peter van Dam und Friso Wielenga (Hrsg.), *Religion als Zündstoff. Gesellschaftliches und politisches Engagement in den Niederlanden seit 1945*, Münster etc. 2013.

Frans Becker en Menno Hurenkamp (red.), *De gelukkige onderneming*, Amsterdam 2014.

René Cuperus, 'Bestaanszekerheid voor wie?' en 'Een gespleten land', beide in: Menno Hurenkamp, Annemarieke Nierop en Monika Sie Dhian Ho (red.), *Tegenwicht. Waarom waarden ertoe doen*, Amsterdam 2013, 35-44 resp. 239-252.

René Cuperus, 'Wird die Europäische Union dem populistischen Aufstand der Bürger widerstehen?', in: Eckart D. Stratenschulte & Bernd Müller (Hrsg.), *Der europäische Nachbar: Deutschland und die Niederlande im Diskurs*, Berliner Wissenschafts-Verlag 2013.

René Cuperus, 'Elite en volk moeten beide inschikken', in: *Niet te moeilijk graag. De verkleuterung van het publieke debat*, AMC, 2013.

René Cuperus, 'De psychologie van de euro. Diepere integratie bij zwakker draagvlak', in: René Cuperus, Annelies Pilon en Jan Marinus Wiersma (red.), *De politiek van de euro. Biografie van een kwetsbare munt*, Van Gennep, 2013.

René Cuperus, 'Squeezed between a German or a British Europe?', *State of the Left*, Policy Network, 19 december 2012. Op 27 december tevens gepubliceerd op *Social Europe Journal*.

René Cuperus, 'Triple A Country Blues', *State of the Left*, Policy Network, 1 mei 2013.

- René Cuperus, ‘Hoe hittebestendig is het Europees Project? De vuurproef van 2013.’, *Internationale Spectator*, januari 2013
- René Cuperus, ‘Auschwitz ligt als een ravijn tussen ons in’, boekbespreking van *‘Wij weten niets van hun lot. Gewone Nederlanders en de Holocaust’* van Bart van der Boom, *Nieuwe Liefde*, februari 2013, en op [www.wbs.nl](http://www.wbs.nl).
- René Cuperus, ‘Twee wandelingen’, in: Arjo Klamer en Philip van Praag (samenstelling), *Groot denker, Warm hart. Jos de Beus (1952-2013)*, Amsterdam 2013, 60-62.
- René Cuperus en Pim Paulusma, ‘Terugkeer van Berlusconi = einde euro’, [www.wbs.nl](http://www.wbs.nl). 14 februari.
- René Cuperus, ‘Een Sociaal Akkoord voor Europa?’ , [www.wbs.nl](http://www.wbs.nl). 16 april
- René Cuperus, ‘Opstand van het midden‘, in: Jonathan van Tongeren (red.), *Essays over Het Midden*, Uitgeverij De Blauwe Tijger, 2013, 23-55.
- René Cuperus, ‘Van het populisme zijn we nog lang niet af’, in: *S & D*, 70 (2013) 4, 129-136.
- René Cuperus, ‘Im Osten nichts Neues’, in: *S & D*, 70 (2013) 5, 59-62.
- René Cuperus, ‘Les Pays-Bas et le nouveau *Zeitgeist*’, in : Christophe Sente & Jean Sloover, *La Tentation populiste, Cing démocraties européennes sous tension*, Brussel, Espace de Libertés, 2013
- René Cuperus (e.a.), ‘Het wankel huis van Europa’, in: *GroenLinks Magazine*, nr. 3, juli 2013
- René Cuperus, ‘Plädoyer für eine massvolle EU. Wollen die Niederlande mit Cameron und Merkel Europa renationalisieren ? ‘, in: *Berliner Republik*, 5/2013, 69-71.
- René Cuperus, ‘Back To The European Community!’’, *Social Europe Journal (eJournal)*, 11/09/2013.
- René Cuperus, ‘The European Parliament Elections – Habermas Versus Farage’, *Social Europe Journal*, 14/11/2013
- René Cuperus, ‘Triple A Country Blues’, *State of the Left*, Policy Network, June 2013
- René Cuperus, ‘he Dutch social laboratory: From progressivism to populism?’ , *State of the Left*, Policy Network, September 2013
- René Cuperus, ‘Habermas versus Farage’, *State of the Left*, Policy Network, September 2013
- René Cuperus schrijft tweewekelijks op persoonlijke titel een column voor *de Volkskrant*.
- Menno Hurenkamp, Annemarieke Nierop en Monika Sie Dhian Ho (red.), *Tegenwicht. Waarom waarden ertoe doen*, Amsterdam 2013.
- Menno Hurenkamp en Monika Sie Dhian Ho, *Vooruit. De verzwegen politiek van het dagelijks leven*. Met een nawoord van Mark Elchardus, Amsterdam 2013.
- Menno Hurenkamp en Monika Sie Dhian Ho, *Vooruit. De verzwegen politiek van het dagelijks leven*, in: *Socialisme & Democratie*, 70 (februari 2013) 1, 22-48.

Menno Hurenkamp & Liesbet van Zoonen, 'Stemming maken: laatste ronde', in: Arjo Klamer en Philip van Praag (samenstelling), *Groot denker, Warm hart. Jos de Beus (1952-2013)*, Amsterdam 2013, 65-68.

Menno Hurenkamp, ettelijke boekbesprekingen in NRC Handelsblad

Menno Hurenkamp, columns in De Helling, blad van het wetenschappelijk bureau van GroenLinks

Menno Hurenkamp 'Wie luisteren wil moet toch voelen' in: S&D 2013-3, 97-101

Menno Hurenkamp ea., *De politiek terug in de lokale politiek*, WBS/ CLB, Amsterdam 2013.

Menno Hurenkamp 'Een licht gevoel van wij', in: Manuela Kalsky (red.), *Alsof ik thuis ben*, Baarn 2013, 23-41.

Menno Hurenkamp, 'Individualisering, u wilt het, u kunt het, u doet het niet', in: *Sociologie* 2013 2, 89-92.

Menno Hurenkamp, 'Meer samenleving voor minder geld. Over de participatiesamenleving', in: *S&D* 70 (2013) 4, 16-24.

Menno Hurenkamp, 'Wie luisteren wil moet ook voelen', in: *S&D* 70 (2013) 3, 83-88.

Menno Hurenkamp, 'Buigen of bijten: de tragiek van horig burgerschap', in: *Lokaal Bestuur*, september 2013.

Menno Hurenkamp, 'Een beetje schelden en schreeuwen hoort ook bij burgerschap', bewerkte lezing op [socialevraagstukken.nl](http://socialevraagstukken.nl)

Menno Hurenkamp, 'Wie controleert wie na het decentraliseren?', in: *de Volkskrant*, 22 oktober 2013.

Annemarieke Nierop, 'Vroeger vielen de vrouwen erbuiten, nu de laagopgeleiden', in: Frans Becker en Menno Hurenkamp (red.), *De gelukkige onderneming*, Amsterdam 2014.

Annemarieke Nierop, met Anton Hemerijck, 'Ingrepen in de WW: modernisering of uitholling van de verzorgingsstaat?', in: *Mij een zorg! De toekomst van de sociale zekerheid*, Samengesteld door Sjifra Herschberg, Amsterdam 2013, pp. 49-64

Monika Sie Dhian Ho, *Van Waarde. Sociaal-democratie voor de eenentwintigste eeuw*, Amsterdam 2013.

Monika Sie Dhian Ho en Mark Elchardus, 'Towards a post-liberal narrative', *Paper gepresenteerd op de conferentie 'Framing a new narrative'*, georganiseerd door FEPS in samenwerking met het Renner Instituut, de Fundació Rafael Campalans, de Fundació Ideas en het Institute for Global Law and Policy van de Harvard Law School, Barcelona, 10-11 mei 2013.

Monika Sie Dhian Ho, 'Of Value. Social-democracy for the 21<sup>st</sup> century', *Paper gepresenteerd op de conferentie 'Framing a new narrative'*, Barcelona 10-11 mei 2013.

## **Bijlage 1 - Activiteitenoverzicht Jong WBS 2013**

Jong WBS is een forum voor jongeren die zich aangetrokken voelen tot progressieve idealen, maar deze ook graag onderbouwd zien. Daarom bieden we onze leden de ruimte met elkaar in discussie te gaan; stimuleren we hen bij te dragen aan het maatschappelijke debat; en bieden ze interessant bijeenkomsten met sprekers die experts zijn in hun vakgebied. Jong WBS heeft 175 betalende leden, twee Labs (werkgroepen), één opiniewebsite met redactie en 25 regelmatig publicerende auteurs, en een bestuur van vijf leden. In de zomer van 2013 is een nieuw bestuur aangetreden dat een ambitieuze lijn heeft ingezet die we willen vasthouden in 2014. Daarnaast zijn er stappen gezet om de banden met de 'oude' WBS weer te versterken.

**Trots zijn we op:** het organiseren van de zomerschool; het feit dat onze website Stuuf.nl in 2013 stappen heeft gezet.

### **Overzicht activiteiten**

#### **Masterclass met Pieter Winsemius: Duurzaamheid en burgerschap, 17 januari.**

In deze Masterclass spraken we met Pieter Winsemius over zijn werk over duurzaamheid en burgerschap.

#### **Jong WBS IdeologieLab.**

Het doel van *IdeologieLab* is het verwerven van kennis van de sociaal-democratie en inzicht in de rol die ideologie speelt in politiek en samenleving. Het geheel moet de deelnemers in staat stellen om de belangrijke politieke kwesties en maatschappelijke ontwikkelingen van vandaag beter te begrijpen en kritisch te evalueren, om mee te denken over de huidige staat en de toekomst van de sociaal-democratie, en om van daaruit een constructieve bijdrage te leveren aan het politieke debat.

Het programma van *IdeologieLab* duurt van januari t/m december 2013 en bestaat uit tien groepsbijeenkomsten en enkele aanvullende ideologie-masterclasses. Van de deelnemers wordt verwacht dat ze zich voorbereiden op de bijeenkomsten en actief deelnemen aan de discussies; daartoe ontvangen zij steeds een reader met te lezen artikelen. Daarnaast worden deelnemers aangemoedigd een of meerdere artikelen te schrijven over een onderwerp naar keuze ter publicatie op onze nieuwe website *Stuuf* en eventueel in het WBS-tijdschrift *Socialisme & Democratie*.

#### **Schrijversbijeenkomst Stuuf, 17 mei.**

Regelmatig organiseren we schrijversbijeenkomsten voor leden die regelmatig op Stuuf.nl publiceren. Doel hiervan is ideeënvorming verder te stimuleren, journalistieke vaardigheden te scherpen, en een groepsgevoel te creëren onder deze leden. Op vrijdag 17 mei organiseerde Jong WBS een Stuuf-schrijversbijeenkomst met Menno Hurenkamp.

#### **Masterclass met Anton Hemerijck: Van Waarde in Europa, 22 mei.**

Op woensdag 22 mei 2013 was Anton Hemerijck, hoogleraar institutionele beleidsanalyse aan de VU, te gast bij Jong WBS. Met hem spraken we over het Van Waarde project van de WBS en de toekomst van de sociaal-democratie in Europa.

#### **Schrijversbijeenkomst Stuuf, 5 juli**

Schrijversbijeenkomst met Rene Cuperus en Michiel Emmelkamp. Deze bijeenkomst stond in het teken van het aanbrengen van focus in de onderwerpen die op Stuuf behandeld worden. Daarbij is gekozen voor de thema's 'Sociale uitsluiting', 'Jeugd en werk', en 'Onderwijs'.

#### **Schrijversbijeenkomst Stuuf, 6 september**

Schrijversbijeenkomst met Vera Mulder.

### **Masterclass Marc Chavannes, 21 oktober**

In deze Masterclass spraken we met oud-hoogleraar en NRC-columnist Marc Chavannes over de participatiesamenleving.

### **Schrijversbijeenkomst, 1 november**

Bijeenkomst met Pieter van Os naar aanleiding van het verschijnen van zijn boek 'wij begrijpen elkaar uitstekend' en zijn artikel over salonpopulisme.

### **De nieuwe generatie experts, 10 december**

Met deze nieuwe activiteit willen we jongvolwassenen, uit eigen gelederen of daarbuiten, die expert zijn in hun vakgebied de ruimte te geven hun ideeën te presenteren en in debat te gaan met leeftijdsgenoten. Tijdens de eerste bijeenkomst geeft Jong WBS-lid en promovendus Wimar Bolhuis een presentatie. Doel is nieuwe aanwas te creëren dat met frisse ideeën de oude *talking heads* van de tv en krantenkoppen gaat verdringen. Over een spannendere titel wordt nog nagedacht.

### **Masterclass Mathieu Segers, 18 december**

Met de Europese verkiezingen in het verschiet wil Jong WBS met diverse activiteiten aandacht schenken aan Europa. Deze eerste activiteit in dat kader gaat over het democratische tekort.

### **Verslag Zomerschool Jong WBS, JS, WBS**

*Van Waarde Zomerschool eerste stap naar nieuw links verhaal?*

Een tegengeluid vinden: een geluid dat zich verzet tegen het dominante (rechtse) versoberingsdenken. Niets minder dan dat was de ambitieuze doelstelling van de eerste Zomerschool, georganiseerd door Jong WBS, de Wiardi Beckman Stichting en de Jonge Socialisten.

Wat valt er tenslotte nog te kiezen in een democratie, als een tegengeluid ontbreekt? En als progressieve partijen de oren laten hangen naar het fiscale conservatisme van rechts, getuigd dat dan niet van ideeën armoede? Aangespoord door deze vragen zetten veertig geselecteerde Jong WBS'ers, JS'ers en andere deelnemers hun kritische geesten een weekend lang aan het werk.

Het programma richtte zich op vier thema's met Van Waarde als inspiratie: de toekomst van de bestaanszekerheid, goed werk, onderwijs en geloof in de politiek. De sprekers waren René Cuperus, Anton Hemerijck, Janna Besamusca, Mariëtte Patijn, Michiel Emmelkamp, Sicco de Knecht, Frans Becker, Menno Hurenkamp en Aik Kramer. Daarnaast waren er workshops over framing en het schrijven van opiniestukken, geleid door Hans de Bruijn en Arnold Vonk respectievelijk.

*Naar een nieuw tegengeluid?*

Verskillende vragen kwamen aan de orde, onder andere: Heeft de verzorgingsstaat nog toekomst? Volgens Anton Hemerijck wel. Maar die toekomst zou er wel eens drastisch anders uit kunnen zien, volgens Sicco de Knecht. Technologische ontwikkelingen zijn volgens hem onstuitbaar en zullen radicale veranderingen in ons onderwijs teweeg brengen. Janna Besamusca stelt dat sociaal-democraten zichzelf moeten afvragen of iedereen 'verplicht' is te werken – maar wat is dan 'voldoende' salaris, wat als er onvoldoende werk is, hoe verdedig je dan je arbeidsrechten? En hoe pakken we de onzekerheid van de toenemende flexibilisering aan? Mariëtte Patijn schetste hoe ingewikkelde schijnconstructies de arbeidspositie van werknemers aantasten. Frans Becker gaf de context in een mooi verhaal over de verschillende visies binnen de sociaal-democratie op de waarde van werk door de jaren heen.

Nieuw vertrouwen in de politiek komt niet vanzelf, maar vereist participatie en peper in de reet – zo kunnen de bijdragen van Aik Kramer en Menno Hurenkamp worden samengevat. Draagvlak ‘creëren’ voor besluiten die al genomen zijn? Onmogelijk. Actieve betrokkenheid is de weg vooruit – binnen bestaande paden (beleidsbemiddeling) maar ook daarbuiten (‘koester gekanker en protest’).

Waar liggen dan de oplossingen van de jonge progressieve generatie? Uit welke ingrediënten bestaat ons tegengeluid? Tijdens de Zomerschool zijn vijf antwoorden geformuleerd:

- 1) Bouw het democratisch tekort om naar een democratisch potentieel. Accepteer dat groepen mensen meer weten dan één, en maak gebruik van de massa’s kennis die beschikbaar zijn in de samenleving. Zet in op participatie en betrokkenheid, in plaats van slechts objectieve en zogenaamd meetbare kwaliteitseisen.
- 2) Stel de vraag wat er intrinsiek goed is aan een kenniseconomie en wees bewust van de negatieve gevolgen ervan. Stel een menseneconomie als doel – waarbij welvaartsverdeling bijvoorbeeld plaats vindt door werk eerlijk te verdelen in plaats van via belastingen. De overheid moet waken voor kwaliteit van werk, en zich minder autistisch op enkel efficiëntie richten.
- 3) Werk aan lotsverbondenheid en zorg dat mensen grip krijgen op hun leven en omgeving. Leg beslissingsmacht daar neer waar je het best besluiten kan nemen, zonder die in te bedden in opgetuigde ambtenarij.
- 4) Een einde aan de apathie! Minder apathie bij de overheid. Pech is geen keuze.
- 5) Introduceer de nieuwe drieprocentnorm: niet meer dan drie procent werkloosheid in Nederland.

Dat het kan, bewees de Amerikaanse Democratische partij de afgelopen jaren. Daar is consequent door denktanks gewerkt aan het formuleren van progressieve standpunten en het weerleggen van Republikeinse nonsens. Langzaam maar zeker durfden Democraten weer een eigen koers te varen, in plaats van een light-imitatie te zijn van de *Grand Old Party*.

Wij denken dat deze zomerschool een stap was in diezelfde richting. Nu is het zaak ruimte te bevechten in het publieke debat om het tegengeluid te laten horen. Ook Jong WBS gaat hiermee aan de slag.

Inmiddels verschenen op [www.stuuf.nl](http://www.stuuf.nl) meerdere stukken gerelateerd aan de zomerschool. Het winnende verhaal werd op de [www.stuuf.nl](http://www.stuuf.nl) en de website van de wbs gepubliceerd: <http://www.stuuf.nl/2013/11/toewerken-naar-de-3>. Twee essays van deelnemers werden gepubliceerd in S&D.

## **Bijlage 2 - Beschikbare publicaties Wiardi Beckman Stichting (per december 2013)**

De publicaties zijn te bestellen via het secretariaat van de Wiardi Beckman Stichting (telefonisch: 070 – 262 9720 of per e-mail: [info@wbs.nl](mailto:info@wbs.nl)). De prijzen zijn incl. verzendkosten.

### **Verschenen in 2013**

<i>Titel</i>	<i>Prijs</i>
<b><i>Van Waarde. Sociaaldemocratie voor de 21e eeuw</i></b>	<b><i>5,-</i></b>
<b><i>Vooruit. De verzwegen politiek van het dagelijks leven</i></b>	<b><i>22,50</i></b>
<b><i>De politiek van de euro. Biografie van een kwetsbare munt</i></b>	<b><i>22,50</i></b>
<b><i>De politiek terug in de lokale politiek</i></b>	<b><i>Via <a href="http://www.clb.nl">www.clb.nl</a></i></b>
<b><i>Hoe verdienen we ons geld?</i></b>	<b><i>Via <a href="http://www.wbs.nl">www.wbs.nl</a></i></b>

### **Verschenen in 2012**

<i>Titel</i>	<i>Prijs</i>
<b><i>Het hart van de sociaaldemocratie</i></b>	<b><i>€ 23,00</i></b>
<b><i>Naar een linkse begroting</i></b>	<b><i>Digitaal via <a href="http://www.wbs.nl">www.wbs.nl</a></i></b>
<b><i>Samen werken aan een gezond en waardig leven</i></b>	<b><i>Idem</i></b>

### **Verschenen in 2011**

<i>Titel</i>	<i>Prijs</i>
<b><i>Lessen uit de crash. Een antwoord op de financiële crisis</i></b>	<b><i>€ 22,25</i></b>
<b><i>Toekomst voor de publieke sector</i></b>	<b><i>€ 15,00</i></b>

### **Verschenen in 2009**

<i>Titel</i>	<i>Prijs</i>
<b><i>Lokale politiek als laboratorium</i></b>	<b><i>€ 25,00</i></b>
<b><i>De wereldburger bestaat niet</i></b>	<b><i>Via de boekhandel</i></b>

### **Verschenen in 2008**

<i>Titel</i>	<i>Prijs</i>
<b><i>Om de plaats van de arbeid</i></b>	<b><i>€ 3,00</i></b>
<b><i>Het ongemak over Europa</i></b>	<b><i>€ 25,00</i></b>

### Verschenen in 2007

<i>Titel</i>	<i>Prijs</i>
<b><i>Een economisch mozaïek</i></b>	<b>€ 5,00</b>
<b><i>De bedreigde rechtsstaat</i></b>	<b>€ 5,00</b>
<b><i>Ruggengraat van ongelijkheid</i></b>	<b>€ 12,50</b>
<b><i>Op zoek naar progressief Amerika. Jaarboek 2007</i></b>	<b>€ 25,00</b>
<b><i>Social democracy and education</i></b>	<b>€ 22,00</b>
<b><i>Wie betaalt de staat ?</i></b>	<b>€ 29,90</b>
<b><i>Politiek van de netwerkgeneratie (WBS Werkplaats)</i></b>	<b>€ 5,00</b>
<b><i>Verloren slag. De PvdA en de verkiezingen van november 2006</i></b>	<b>€ 20,00</b>
<b><i>En die twee jongens zijn wij!</i></b>	<b>€ 25,00</b>

### Verschenen in 2006

<i>Titel</i>	<i>Prijs</i>
<b><i>Crossfire. Amerikaanse toestanden III</i></b>	<b>€ 6,00</b>
<b><i>Nieuwe energie</i></b>	<b>€ 7,50</b>
<b><i>Vier jaar Balkenende. Jaarboek 2006</i></b>	<b>€ 20,00</b>
<b><i>The EU – A Global Player ?</i></b>	<b>€ 20,00</b>

### Verschenen in 2005

<i>Titel</i>	<i>Prijs</i>
<b><i>Cultuurpolitiek. Jaarboek 2005</i></b>	<b>€ 20,00</b>
<b><i>Zonder visie geen toekomst. Zeven bijdragen over de verzorgingsstaat</i></b>	<b>€ 10,00</b>
<b><i>Kerndepartementen. Een nieuwe overheid – ook aan de top</i></b>	<b>€ 12,50</b>
<b><i>Kaaskoppen en zoete wijn. Amerikaanse toestanden dl. 2</i></b>	<b>€ 6,00</b>
<b><i>Nieuwe vormen van solidariteit</i></b>	<b>€ 10,00</b>
<b><i>Public Discourse and Welfare State Reform</i></b>	<b>€ 20,00</b>
<b><i>Leergeld. Sociaal-democratische onderwijspolitiek in een tijd van nieuwe verschillen</i></b>	<b>€ 14,00</b>

### Verschenen in 2004

<i>Titel</i>	<i>Prijs</i>
<b><i>Rotterdam. Het vijftiende jaarboek voor het democratisch socialisme</i></b>	<b>€ 20,00</b>
<b><i>Amerikaanse toestanden</i></b>	<b>€ 6,00</b>
<b><i>De toekomst van het Koninkrijk</i></b>	<b>€ 17,90</b>
<b><i>Links, rechts en de vooruitgang</i></b>	<b>€ 20,00</b>
<b><i>Energieopties voor de 21<sup>ste</sup> eeuw (zie website: www.wbs.nl)</i></b>	<b>n.v.t.</b>

### Overige publicaties

<i>Titel</i>	<i>Prijs</i>
<b><i>Nederland – Suriname: de herkansing</i></b>	<b>€ 15,00</b>
<b><i>Multiple Third Ways</i></b>	<b>€ 17,70</b>
<b><i>The challenge of diversity. European social democracy facing migration, integration and multiculturalism</i></b>	<b>€ 15,00</b>
<b><i>Het Suriname-syndroom</i></b>	<b>€ 16,50</b>



## **Socialisme & Democratie**

Maandblad van de Wiardi Beckman Stichting voor het debat over theorie en praktijk van het democratisch socialisme.

Bel (0522) 237 555 of mail [boomtijdschriften@uitgeverijboom.nl](mailto:boomtijdschriften@uitgeverijboom.nl) voor een abonnement of kennismakingsnummer. Voor een abonnement of het bestellen van losse nummers kunt u ook terecht op de website van Boom: <http://send.boomtijdschriften.nl>.

### Abonnementsprijzen per jaargang 2013

#### Papier

Student / aio / oio / Jong WBS / Jonge Socialisten: € 39,50

Particulier Nederland: € 82,50

#### Papier & digitaal

Student / aio / oio / Jong WBS / Jonge Socialisten: € 49,50

Particulier Nederland: € 91,00

Instelling Nederland: € 161,50

Particulier buitenland: € 145,00

Instelling buitenland: € 172,-

Losse nummers € 17,50.

Een abonnement kan op elk gewenst moment ingaan. Opzeggen kan tot één maand voor het einde van de jaargang.